

Nr 7.

Uppläst och godkänd i första kammaren den 26 augusti 1914.
> > > i andra kammaren den 26 augusti 1914.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 7, 11, 58 och 59
samt särskilda utskottets nr 2 utlåtande nr 3.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet, får riksdagen anföra följande:

1:o) Riksdagen vill till en början erinra därom, att av förra riksdagen under innevarande år till nedannämnda ändamål beviljats följande anslag:

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 7 häft. (Nr 7.) 1

	Ordinarie anslag. Kronor.	Extra anslag. Kronor.
Departementet.		
Provisorisk lönerreglering för departementet, <i>förslagsanslag</i>	—	7,865: —
Extra föredragande i departementet	—	7,000: —
Extra kanslisekreterare i departementet	—	5,250: —
De centrala ämbetsverken.		
Kammarkollegium:		
Kammarkollegium	128,000: —	—
Anställande av en extra advokatfiskal hos kammarkollegium	—	6,000: —
Ordnande av vissa kammarkollegii aktuarietkontor tillhörande handlingar	—	1,500: —
Kommerskollegium:		
Kommerskollegium	144,165: —	—
Provisorisk lönerreglering för kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i>	—	12,440: —
Förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå	—	10,532: —
Teknisk konsulent å kommerskollegii industribyrå	—	5,825: —
Handläggning hos kommerskollegium av ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.	—	10,050: —
Arvode till ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium	—	3,000: —
Utgivande av en periodisk publikation »Kommersiella meddelanden»	—	12,000: —
Arvode till en vaktmästare hos kommerskollegium	—	1,175: —
Statistiska centralbyrån:		
Arvoden åt en extra ordinarie förste aktuarie och fyra extra ordinarie aktuarier	—	21,200: —
Provisorisk lönerreglering för statistiska centralbyrån, <i>förslagsanslag</i>	—	10,370: —
Kostnader, som föranledas av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag av registrering, <i>förslagsanslag</i>	—	4,000: —
Bankinspektionen:		
Upprätthållande av bankinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att av bidrag till bankinspektionen direkt utgå	58,000: —	—

	Ordinarie anslag. Kronor.	Extra anslag. Kronor.
Bergsbruket.		
Provisorisk löne reglering för bergmästarna, <i>förslags- anslag</i>	—	11,250: —
Bergsskolorna i Filipstad och Falun	—	25,100: —
Handel och sjöfart.		
Bidrag till underhållande av handelshögskolan i Stock- holm	—	30,000: —
Exportstipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	20,000: —
Handelsstudiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	20,000: —
Bidrag till Sveriges allmänna exportförenings verk- samhet under år 1914	—	16,800: —
Ersättning åt sjömanshusen	—	40,000: —
Arvoden till två dispaschörsassistenter	—	4,000: —
Anordnande av stormvarningar vid rikets kuster	—	28,640: —
Subventioner:		
Understöd åt aktiebolaget Svenska Amerika—Mexiko- linjen för uppehållande av regelbunden ångfartygs- förbindelse mellan Sverige och Nordamerika	—	150,000: —
Understöd till rederiaktiebolaget Nordstjärnan för uppehållande under åren 1911—1915 av regel- bunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige samt La Plata-länderna och Brasilien	—	80,000: —
Understöd till Aktiebolaget Svenska Ostasiatiska kompaniet för fortsatt uppehållande av regel- bunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och Ostasien, <i>förslagsanslag</i> , högst	—	210,000: —
Understöd till rederiaktiebolaget Transatlantic för uppehållande av regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och Australien	—	100,000: —
Industri, hantverk och slöjd.		
Bidrag till upprätthållande av vävskolan i Borås ...	—	7,100: —
Personlig löneförbättring åt föreståndaren och förste läraren vid vävskolan i Borås A. Krebs samt bi- trädande lärarinnan därstädes Hilma Stenwall	—	1,050: —
Understöd till Sveriges hantverksorganisation	—	4,000: —
Understöd åt föreningen för svensk hemslöjd	—	15,000: —

	Ordinarie anslag. Kronor.	Extra anslag. Kronor.
Skatteomkostnader.		
Tullverket, <i>förslagsanslag</i>	6,797,650: —	—
Förstärkning av arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> , högst	—	16,000: —
Förstärkning av arbetskrafterna vid tullverkets lokalförvaltning, <i>förslagsanslag</i> , högst	—	198,530: —
Kronans publika hus.		
Reparation av Riddarholmskyrkan	—	150,000: —
Införande av värmeledning m. m. i stora tull- och packhuset vid Skeppsbron samt f. d. accishuset vid Österlånggatan i Stockholm	—	50,610: —
Utvidgande och förbättrande av Värmlands läns lantmäterikontors lokaler ävensom inredande av brandfria arkivlokaler för länsstyrelsen i samma län m. m.	—	35,500: —
De kungl. teatrarna.		
Brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad	—	40,175: —
Brandförsäkring av staten tillhörig, i operabyggnaden förvarad lösegendom	—	3,668: —
Brandförsäkring av staten tillhörig, i dramatiska teaterns byggnad förvarad lösegendom	—	1,735: —
Diverse.		
Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting	—	1,550,000: —
Ersättning till vissa städer och köpingar för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel	5,606,928: —	—
Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel	3,100,000: —	—
Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter, <i>förslagsanslag</i>	100,000: —	—
Bestridande av kostnad för Sveriges officiella deltagande i en internationell utställning i San Francisco år 1915 m. m.	—	300,000: —
Ersättning för av statskontoret gjorda förskott	—	626,112: —
Extra lönetillägg för år 1914, <i>förslagsanslag</i>	—	3,500: —

De centrala ämbetsverken.

2:o) I den till riksdagen den 18 maj 1914 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjunde huvudtiteln föreslagit riksdagen att för anställande av en extra revisor å statskontorets riksbokslutsbyrå på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 3,200 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har för *anställande av en extra revisor å statskontorets riksbokslutsbyrå* på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 3,200 kronor.

3:o) I en till riksdagen avläten proposition, nr 218, av den 3 juli 1914 har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att vid mynttillverkningen anställde arbetaren Magnus Robert Berggren må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av sexhundrafemtio kronor, att utgå av sjunde huvudtitelns reservationsanslag till bestridande av de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har medgivit, att vid mynttillverkningen anställde arbetaren Magnus Robert Berggren må från och med månaden näst efter den, under vilken han erhåller entledigande från sin ifrågavarande anställning, under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av sexhundrafemtio kronor, att utgå av sjunde huvudtitelns reservationsanslag till bestridande av de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 2 av sjunde huvudtiteln föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1915 för anställande å kammarrättens revisionsavdelning av tre extra revisorer och fyra räknebiträden bevilja 15,800 kronor, därav högst 800 kronor må avses till vikariatsersättning under semester.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, har, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, å extra

stat för år 1915 för *anställande å kammarrättens revisionsavdelning av tre extra revisorer och fyra räknebiträden* beviljat 15,800 kronor, därav högst 800 kronor må avses till vikariatsersättning under semester.

5:o) I punkterna 3 och 4 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* medgiva

att i staten för statistiska centralbyrån må uppföras avlöning för ej mindre 13 kvinnliga biträden av andra graden med 1,600 kronor till en var av dem, därav lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, än även 14 kvinnliga biträden av första graden med 1,200 kronor till en var av sistnämnda biträden, därav lön 700 kronor, tjänstgöringspenningar 350 kronor och ortstillägg 150 kronor, samt

att en var av nämnda 27 tjänstinnehavare må äga rätt till två ålderstillägg å lönen, vardera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring;

dels förklara, att berörda ålderstillägg skola utgå av det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg;

dels godkänna de av departementschefen för åtnjutande av dessa avlöningsförmåner föreslagna villkor och bestämmelser;

dels ock höja det ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättningar i statistiska centralbyrån med ett belopp av 2,350 kronor.

Riksdagen, som icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och som i likhet med departementschefen anser lämpligt, att i avseende å de ordinarie kvinnliga biträdena i verket gives uttrycklig föreskrift om den dagliga arbetstiden, har sålunda, under förutläggning att Eders Kungl. Maj:t, såsom villkor för åtnjutande av ovanberörda avlöningsförmåner för ordinarie kvinnliga biträden i statistiska centralbyrån, meddelar föreskrift därom, att sådan befattningshavare skall, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag, dock att arbetstiden för kvinnligt biträde icke må i något fall utsträckas med mera än en timme,

dels medgivit,

att i staten för statistiska centralbyrån må uppföras avlöning för ej mindre 13 kvinnliga biträden av andra graden med 1,600 kronor till en var av dem, därav lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, än även 14 kvinnliga biträden av första graden med 1,200 kronor till en var av sistnämnda biträden, därav lön

700 kronor, tjänstgöringspenningar 350 kronor och ortstillägg 150 kronor, samt

att en var av nämnda 27 tjänstinnehavare må äga rätt till två ålderstillägg å lönen, vardera å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänstgöring;

dels förklarar, att berörda ålderstillägg skola utgå av det under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg;

dels för åtnjutande av ifrågavarande avlöningsförmåner godkänt följande villkor och bestämmelser:

att innehavare av ordinarie biträdesbefattning i statistiska centralbyrån skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av ämbetsverket eller dess särskilda avdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest ämbetsverkets ställning så förändras, att detsamma ej längre kan anses såsom självständigt ämbetsverk, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning befattningshavaren innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som anförtros befattningshavaren, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom det ämbetsverk, till vilket göromålen överlämnas; skolande biträde i statistiska centralbyrån slutligen, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastat att, närhelst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen med arbetsuppgifter på det statistiska området;

att med biträdesbefattning vid statistiska centralbyrån icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med sådan befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej statistiska centralbyrån, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen vid ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid biträde verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men skola för den tid, biträdet eljest varit befriat från tjänstgöring, utgå till den, som uppehållit befattningen;

att, därest biträde av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, biträdet äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, men att, därest biträde undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrat att sköta befattningen, biträdet kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till biträde för tid, varunder det avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest biträde varder avstängt från tjänstgöring eller i häkte taget, den del av biträdets avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta biträdet uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall eller för beredande av semester biträde av lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas till sådan befattning av högre grad i statistiska centralbyrån, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande biträde därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta, vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att i fråga om medgiven förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av biträdetsbefattning i samma lönegrad tidpunkten

för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras biträde till last den tid, biträdet åtnjuter semester, och

för andra förhöjningen efter ytterligare fem år på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att, därest kvinnligt biträde, som vid ingången av år 1915 är anställt vid statistiska centralbyrån och befordras till ordinarie biträde vid ämbetsverket från samma tidpunkt, omedelbart före sin befordran mot fast arvode utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet

därstädes, biträdet må äga att för åtnjutande av löneförhöjning räkna sig till godo den tid biträdet utfört sådant arbete vid ämbetsverket;

att biträde av lägsta graden, som efter intjänande av båda ålders-tilläggen i denna grad befordras till biträdesbefattning i andra graden, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i sistnämnda grad;

att likväl biträde, som, då det intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänsteålder, som berättigar biträdet till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester årligen må, när sådant kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, åtnjutas av biträde under en månad;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänst-innehavares rätt till pension är vid tiden för de nya avlöningsbestäm-melsernas ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder biträdesbefattning, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja befattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed; samt

att beträffande ifrågavarande kvinnliga befattningshavare skola i övrigt lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdes-befattningar;

dels ock höjt det ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt tillfälliga biträden samt till vikariatsersättningar i statistiska centralbyrån med ett belopp av 2,350 kronor.

I följd härav hava följande ordinarie anslag höjts, nämligen avlöningsmedel för statistiska centralbyrån, nu utgörande 39,300 kronor, med 37,600 kronor till 76,900 kronor,

och arvoden åt tillfälliga biträden samt vikariatsersättningar, nu utgörande 20,440 kronor, med 2,350 kronor till 22,790 kronor.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 5 föreslagit riksdagen att till förstärkning av det till arvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anvisade anslag å extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 9,900 kronor.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 14 saml. 7 häft. (Nr 7.) 2

För innevarande år är för ifrågavarande ändamål på extra stat anvisat ett anslag å 45,000 kronor.

Den nu föreslagna minskningen i anslaget är förorsakad av det under punkt 5:o) här ovan omförmälda, av riksdagen bifallna förslaget om uppförande å ordinarie stat av 27 biträdesbefattningar. Under uttalande av sin anslutning till vad löneregleringskommittén anfört om angelägenheten av att vid bestämmande av de fasta arvoden till extra biträden sådant arvode i varje fall sättes till lägre belopp än begynnelseavlönningen till ordinarie biträde, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *förstärkning av det till arvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anvisade anslag å extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 9,900 kronor.*

7:o) Under punkt 6 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till provisorisk lönereglering för befattningshavare i överintendentsämbetet, med undantag av kassören och bokhållaren, i enlighet med de av departementschefen tillstyrkta grunder och på de av departementschefen i övrigt förordade villkor, på extra stat för år 1915 bevilja ett förslagsanslag av 6,695 kronor, därav högst 145 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, har till *provisorisk lönereglering för befattningshavare i överintendentsämbetet, med undantag av kassören och bokhållaren, i enlighet med de av departementschefen tillstyrkta grunder och på de av honom i övrigt förordade villkor, på extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag av 6,695 kronor, därav högst 145 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.*

8:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 7 föreslagit riksdagen att till förstärkning av arbetskrafterna hos överintendentsämbetet i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder på extra stat för år 1915 bevilja ett anslag av 10,000 kronor.

Den ifrågasatta förstärkningen av arbetskrafterna hos överintendentsämbetet har riksdagen funnit vara av behovet påkallad; och har riksdagen därvid i synnerhet uppmärksammat nödvändigheten av att det med allt större styrka framträdande behovet av en särskild föredragande för stadsplaneärendena varder tillgodosett. Riksdagen har alltså, till *förstärkning av arbetskrafterna hos överintendentsämbetet i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag av 10,000 kronor.*

9:o) I punkt 8 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels*, med iakttagande av viss ändring beträffande benämningarna å de kvinnliga biträdenas avlöningsgrader, godkänna vid nästlidna riksdag framlagt förslag till utgiftsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tillsvidare från och med år 1915, ävensom de av departementschefen angivna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i samma stat upptagna avlöningsförmåner,

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1915 tillträder ordinarie befattning i patent- och registreringsverket, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser, samt

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar i patent- och registreringsverket, vilka icke före den 1 december 1914 anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem, dock att i stället för sportler, som i sammanhang med löneregleringen indragas, skall utgå gottgörelse, beräknad efter medeltalet av den inkomst tjänst innehavare må anses hava åtnjutit av sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvitt möjligt ej understigande fem år, därför denna inkomst kan utrönas,

och dels till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet å ordinarie stat uppföra ett reservationsanslag av 540,600 kronor att utgå ej mindre av de till patent- och registreringsverket inflytande avgifter för patent, för registrering av varumärken samt av mönster och modeller, ävensom för registrering av aktiebolag, försäkringsbolag och solidariska bankbolag samt för andra uppgifter till de hos verket förda bolags- och försäkringsregistren, än även av nettoinkomsten av ämbetsverkets fastighet nr 6 i kvarteret Rännilen och övriga till ämbetsverket inflytande inkomster, under förutsättning tillika att de å dessa inkomster uppkommande överskott fortfarande såsom hittills skola efter vederbörligt tillstånd användas uteslutande för det med anslaget avsedda ändamål.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, bland annat, att anställning i patentverket måtte medföra förpliktelse att icke deltaga i uppfinningars utarbetande eller exploatering.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition i ämnet till 1913 års riksdag uttalade statsutskottet, hurusom den förebragta utredningen, såvitt utskottet kunnat finna, gäve vid handen, att en omreglering av ämbetsverket vore av de rådande förhållandena oundgängligen påkallad. Den långsamhet, varmed patentärendena för närvarande behandlades, talade kraftigt därför och manade till förändring av verkets organisation, om icke stora ekonomiska värden för såväl den enskilde som hela vårt land allt fortfarande skulle äventyras därför att ärendena icke kunde behandlas med den skyndsamhet, som vore av nöden; och då långsamheten med patentärendenas behandling vore att söka huvudsakligen i den orimliga proportionen mellan ordinarie och extra ordinarie tjänstemän i verket och de allt för ringa avlöningsförmåner, som tillkomme de vid verket anställda befattningshavarna i förhållande till de löneförmåner de kunde betinga sig i enskild tjänst, ansåge utskottet det vara en bjudande plikt att snarast möjligt vidtaga erforderliga ändringar härutinnan.

Riksdagen har nu av statsrådsprotokollet i ärendet den 14 januari 1914 inhämtat, att antalet oavgjorda patentärenden, som den 1 december 1912 utgjorde 5,839, den 1 december 1913 stigit till 6,423.

De invändningar, som framstälts mot att redan nu, d. v. s. innan beslut fattats beträffande frågorna om en departementalreform, om aktiebolagsregistreringens överflyttande till kommerskollegium och om en ny patentlagstiftning, företaga en omorganisation av patentverket, hava delvis numera förlorat sin betydelse genom den i jämförelse med 1913 års proposition ändrade organisationen av bolagsavdelningen samt hava i övrigt, enligt riksdagens mening, genom den härom i statsrådsprotokollet för den 14 januari 1914 förebragta utredningen blivit till fyllest bemötta.

Beträffande vidare ämbetsverkets organisation och finansiering har riksdagen, som även i dessa delar finner utredningen ådagalägga lämpligheten av Eders Kungl. Maj:ts förslag, funnit sig böra biträda detsamma.

Vidkommande slutligen villkoren för åtnjutande av de i förslaget till stat upptagna avlöningsförmåner har riksdagen ansett ändamålsenligt att, i huvudsaklig enlighet med vad som förut skett beträffande socialstyrelsen, bestämmelse infördes om befattningshavares skyldighet att — med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehade — när helst så av Eders Kungl. Maj:t prövades lämpligt, övergå till annan lämplig befattning inom den centrala förvaltningen. Beträffande det motionsvis framställda förslaget, att anställning i patentverket skulle medföra förpliktelse att icke delta i uppfinningars utarbetande eller

exploatering, har riksdagen, då det icke kan anses lämpligt, att ordinarie tjänsteman i patentverket mot ersättning biträder annan person i nämnda hänseenden, ansett sig böra i så måtto biträda motionen, att riksdagen beslutat införande i avlöningsvillkoren av en bestämmelse, varigenom ordinarie tjänsteman förbjudes utöva sådan verksamhet.

Riksdagen har alltså, under förutsättning att Eders Kungl. Maj:t före tillämpning av den blivande lönestaten för patent- och registreringsverket meddelar föreskrift därom, att samtliga ordinarie tjänstemän skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter prövning medgivas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar varje söckendag, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition och ifrågavarande motion,

dels godkänt följande utgiftsstat för patent- och registreringsverket att tillämpas från och med år 1915:

Utgiftsstat för kungl. patent- och registreringsverket.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Missrättningspenningar.	Summa avlöning.	Ålderstillägg.			
A. Avlöningar.									
1 generaldirektör	7,000	3,000	1,000	—	11,000				
1 byråchef	5,000	2,500	600	—	8,100				
5 byråchefer	25,000	12,500	3,000	—	40,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.			
1 byrådirektör	4,200	2,000	600	—	6,800				
16 byrådirektörer	67,200	32,000	9,600	—	108,800				
1 förste byråingenjör	3,600	1,800	400	—	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.			
4 » byråingenjörer	14,400	7,200	1,600	—	23,200				
1 bibliotekarie	3,600	1,800	400	—	5,800				
1 sekreterare	3,600	1,800	400	—	5,800				
1 byråingenjör	2,200	1,500	300	—	4,000				
4 byråingenjörer	8,800	6,000	1,200	—	16,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.			
1 kassör och räkenskapsförare	2,200	1,500	300	300	4,300				
1 registrator	2,200	1,500	300	—	4,000				
1 föreståndare för granskning av varumärken	2,200	1,500	300	—	4,000				
1 notarie	2,200	1,500	300	—	4,000				
1 »	2,200	1,500	300	—	4,000				
1 kvinnligt biträde av andra avlöningsgraden	900	550	150	—	1,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kr.			
4 kvinnliga biträden av andra »	3,600	2,200	600	—	6,400				
1 kvinnligt biträde » första »	700	350	150	—	1,200				
10 kvinnliga biträden » »	7,000	3,500	1,500	—	12,000				
1 förste vaktmästare	900	450	150	—	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.			
1 vaktmästare	700	350	150	—	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytterligare 100 kr.			
3 vaktmästare	2,100	1,050	450	—	3,600				
Anslag till ålderstillägg, förslagsvis							283,600		
							4,700	288,300	
B. Omkostnader.									
<i>Förslagsanslag.</i>									
Till adjungerade ledamöter, biträdande ingenjörer, amanuenser, särskilt tillkallade tekniska biträden, vikariatsersättningar, extra biträden, extra vaktmästare m. m.							64,760		
Till renskrivning och skrivmaterialier, postavgifter, hyror, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m.							55,000		
Till böcker och tidskrifter, tryckning och bindningskostnader, kungörelser och publikationer m. m. efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt							115,000		
Till återställda registreringsavgifter							15,000		
Till bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern							1,600	251,360	
C. Pensioner åt avskedade tjänst innehavare.									
<i>Förslagsanslag</i>									
								940	
							Summa kronor	540,600	

Ann. Darest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej utgå till honom ävensom å lönen avdragas 100 kronor årligen.

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i samma stat upptagna avlöningsförmåner, nämligen:

att innehavare av ordinarie tjänst i patent- och registreringsverket skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation av ämbetsverket eller dess särskilda avdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, ävensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom självständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål överflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till vilket göromålen överlämnas; skolande befattningshavare i patent- och registreringsverket slutligen, likaledes med bibehållande av nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, förflyttas till annan lämplig befattning inom den centrala förvaltningen;

att med ordinarie befattning i patent- och registreringsverket icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej, vad angår generaldirektören, byråchef eller byrådirektör, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, patent- och registreringsverket, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att ordinarie tjänsteman i ämbetsverket icke må mot ersättning biträda annan person vid uppfinnings utarbetande eller tillgodogörande;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där patent- och registreringsverket, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, finner honom lämplig och behövlig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den

tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest provas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke provas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej provas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för ämbetsresor eller för beredande av semester, innehavare av lägre befattning skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i patent- och registreringsverket, densamma mot åtnjutande, i förstnämnda fall av de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest av däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad är i staten medgiven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst, eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, ävenledes på samma villkor under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet av rätten till löneförhöjning tillgodoräknas

ej mindre den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan, samma lönegrad tillhörande befattning i patent- och registreringsverket, vare sig på grund av fullmakt eller på grund av förordnande i följd av patent- och registreringsverkets omorganisation, än även den tid före 1915 års ingång, varunder han som adjungerad ledamot eller tjänsteman över stat varit å befattning av samma lönegrad anställd hos patent- och registreringsverket;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänstålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att befattningshavarna äga årligen, när sådant utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, generaldirektören, byråcheferna och byrådirektörerna samt tjänstemännen av andra lönegraden envar under en och en halv månad, tjänstemännen av första lönegraden och kvinnliga biträdena envar under en månad samt vaktmästarna envar under 15 dagar;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av generaldirektören bestämmes, begagna sig av semester;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månads slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som där- efter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt hos patent- och registreringsverket och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos ämbetsverket; samt

att för kvinnliga biträden å patent- och registreringsverkets stat skola lända till efterrättelse föreskrifterna uti Kungl. Maj:ts den 10 juni 1912 utfärdade nådiga kungörelse angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters

stater uppförda biträdesbefattningar; dock att biträde av lägre grad, som efter intjänande av båda ålderstilläggen i denna grad befordras till biträdesbefattning av högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i den högre graden;

dels förklarar,

att envar, som med eller efter ingången av år 1915 tillträder ordinarie befattning i patent- och registreringsverket, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser, samt

att de förutvarande innehavare av ordinarie befattningar i patent- och registreringsverket, vilka icke före den 1 december 1914 anmäla, att de vilja övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt hittills gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem, dock att i stället för sportler, som i sammanhang med löneregleringen indragas, skall utgå gottgörelse, beräknad efter medeltalet av den inkomst tjänst innehavare må anses hava åtnjutit av sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvitt möjligt ej understigande fem år, därför denna inkomst kan utränas;

dels ock till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet å ordinarie stat uppfört ett reservationsanslag av 540,600 kronor att utgå ej mindre av de till patent- och registreringsverket inflytande avgifter för patent, för registrering av varumärken samt av mönster och modeller, ävensom för registrering av aktiebolag, försäkringsbolag och solidariska bankbolag samt för andra uppgifter till de hos verket förda bolags- och försäkringsregistren, än även av nettoinkomsten av ämbetsverkets fastighet nr 6 i kvarteret Rännilen och övriga till ämbetsverket inflytande inkomster, under förutsättning tillika att de å dessa inkomster uppkommande överskott fortfarande såsom hittills skola efter vederbörligt tillstånd användas uteslutande för det med anslaget avsedda ändamål.

Handel och sjöfart.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 9 föreslagit riksdagen
dels höja det ordinarie förslagsanslaget till handelsgymnasier,
 nu ..... högst kronor 85,000
 med ..... » » 22,500
 till ..... » » 107,500;

dels besluta, att av nämnda anslag skola för kalenderåret 1915 utgå till ett handelsgymnasium i Örebro högst 11,250 kronor och till ett handelsgymnasium i Norrköping högst 11,250 kronor, med skyldighet för vardera av nämnda städer att, så länge handelsgymnasiet därstädes åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer tillhandahålla erforderliga lokaler för undervisningen samt årligen lämna ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt på de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Riksdagen har med särskild hänsyn till det livliga intresse för den högre handelsundervisningen, som synes föreligga såväl i Örebro som i Norrköping, intet att erinra mot att de två nya handelsgymnasier, vilkas inrättande av 1913 års riksdag ifrågasatts, förläggas till nämnda städer. Riksdagen vill emellertid framhålla, att riksdagen givetvis icke får anses härigenom hava tagit ståndpunkt till den av departementschefen berörda frågan om den tidpunkt, då behov av med statsmedel understött handelsgymnasium i annan stad än de av departementschefen angivna kan yppa sig. Riksdagen har ej heller funnit anledning till anmärkning mot beloppet av det för gymnasierna föreslagna statsunderstödet, högst 11,250 kronor till dem vardera.

Vad villkoren för åtnjutande av statsunderstöden angår, har det, såsom av utredningen i ärendet framgår, ifrågasatts, att minimiantalet elever, beträffande för det närvarande statsunderstödda handelsgymnasier fastställt till 15 i varje årsavdelning, skulle för de tillämnade undervisningsanstalterna i Örebro och Norrköping bestämmas till 10 i varje årsavdelning för den första treårsperioden. De skäl, som anförts till stöd för en sådan minskning av minimiantalet elever, hava icke synts riksdagen övertygande. Därest intresset för undervisning av ifrågavarande slag å orten skulle befinnas icke vara så stort, att åtminstone 15 lärjungar anmäla sig till varje årsklass av gymnasiet, bör, enligt riksdagens mening, statsunderstöd icke förekomma. Under uttalande härav

får riksdagen, som icke haft något att erinra beträffande de av Eders Kungl. Maj:t i propositionen föreslagna villkoren för sådant understöds åtnjutande, anmäla, att riksdagen

dels höjt det ordinarie förslagsanslaget till handelsgymnasier, nu högst 85,000 kronor, med 22,500 kronor till högst 107,500 kronor;

dels ock beslutat, att av nämnda anslag skola för kalenderåret 1915 utgå till ett handelsgymnasium i Örebro högst 11,250 kronor och till ett handelsgymnasium i Norrköping högst 11,250 kronor, med skyldighet för vardera av nämnda städer att, så länge handelsgymnasiet därstädes åtnjuter statsunderstöd, själv eller genom enskilda donatorer tillhandahålla erforderliga lokaler för undervisningen samt årligen lämna ett kontant bidrag, motsvarande minst en tredjedel av statsunderstödet, samt på de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

11:o) Under punkt 10 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt Hälsingborgs handelsgymnasium på extra stat för år 1915 bevilja ett anslag å 10,000 kronor, med skyldighet för Hälsingborgs kommun att själv eller genom enskilda donatorer till läroanstalten lämna understöd till minst samma belopp, som hittills utgått från kommunen, samt på de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har till understöd åt *Hälsingborgs handelsgymnasium* på extra stat för år 1915 beviljat ett anslag å 10,000 kronor, med skyldighet för Hälsingborgs kommun att själv eller genom enskilda donatorer till läroanstalten lämna understöd till minst samma belopp, som hittills utgått från kommunen, samt på de villkor i övrigt, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

12:o) Uti punkt 11 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, under förutsättning av att ett den 31 december 1913 mellan åtskilliga stater ingånget avtal rörande åstadkommande av en internationell handelsstatistik bliver av vederbörande stater ratificerat, till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna för en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik såsom förslagsanslag på extra stat för år 1915 anvisa ett belopp av 650 kronor.

Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse den 19 juni 1914 (nr 14) anmält, har riksdagen under förutsättning av att ett den 31 december 1913 mellan åtskilliga stater ingånget avtal rörande åstadkommande av

en internationell handelsstatistik bliver av vederbörande stater ratificerat, till täckande av den å Sverige belöpande delen av *kostnaderna för en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* såsom förslagsanslag på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 650 kronor.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 12 föreslagit riksdagen att till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg bevilja ett anslag å 625,000 kronor att disponeras enligt de av departementschefen angivna grunder och på de av departementschefen förordade villkor, samt att till beredande av sådant understöd under år 1915 på extra stat för samma år anvisa ett belopp av 200,000 kronor.

Enligt departementschefens förslag skulle det ifrågasatta statsbidraget utgå i tre terminer, nämligen

- 1) sedan kölplåten lagts,
- 2) sedan dockan sjösatts, och
- 3) sedan dockan anmälts färdig och blivit avsynad,

dock att den första utbetalningen i intet fall borde äga rum förr än år 1915.

Vidare har departementschefen med förmälan, att ett särskilt bolag stiftats i avsikt att anskaffa den ifrågasatta dockan, föreslagit att såsom villkor för understödets åtnjutande skall gälla:

att Göteborgs stad i enlighet med sitt åtagande medgiver, att dockan förlägges i stadens hamn, samt verkställer och underhåller för ändamålet erforderlig muddring i Göta älv ävensom, under förutsättning av Eders Kungl. Maj:ts tillstånd, ikläder sig garanti till kapital och ränta för av omförmälda dockaktiebolag utgivna obligationer till ett sammanlagt belopp av minst 625,000 kronor;

att dockan uthyres till Göteborgs Nya verkstads aktiebolag på villkor, som i allt huvudsakligt överensstämma med det handlingarna i ärendet bilagda förslag till avtal;

att ägaren respektive arrendatorn av dockan visar sig äga obehindrad och fri spårförbindelse till dockans förlägningsplats;

att dockan bygges vid varv i Sverige;

att dockan icke erhåller mindre dimensioner än att fartyg med en dockningsvikt av 10,000 tons, en längd av 165 meter, en bredd av 23.5 meter och ett djupgående av 7.5 meter kunna däri intagas;

att ritningarna till dockan med dess pumpsystem ävensom arbetets utförande skola vara underkastade den granskning och kontroll, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer;

att plåtarbetet för dockan skall vara påbörjat den 1 oktober 1915;

att avgifterna för dockans begagnande skola utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa;

att kronans fartyg skola äga företrädesrätt till dockans begagnande framför enskildas fartyg, även i det fall att dessa blivit tidigare anmälda, dock att kronans fartyg icke skall hava sådan rätt framför anmäld haverist eller annat enskilt fartyg, som är i trängande behov av att intagas i docka, därest ej kronans fartyg ävenledes är haverist;

att för kronans fartyg avgiftsfrihet varje år skall äga rum intill ett belopp, motsvarande tre procent av det beviljade statsanslaget;

att kronan beträffande dess fartyg, vilka äro av för stora dimensioner för att kunna intagas i annan i Göteborg befintlig docka, skall äga rätt att själv eller genom annan verkstad, som vederbörande myndighet bestämmer, utföra reparationsarbeten i dockan, därvid kronan eller den verkstad, som utför arbetet, är skyldig att kontant ersätta arrendatorns av dockan kostnader för dockans arrendering inklusive assurans, underhåll och avlöning till fasta dockpersonalen under den tid, dockan för dylik genom kronan eller annan enskild verkstad utförd reparation är upptagen, efter avdrag av den enligt fastställd taxa utgående avgiften för dockan under samma tid, vilken avgift skall avgå å det belopp, för vilket kronan äger rätt att disponera dockan;

att, om vid bestämmandet av storleken av det ersättningsbelopp, kronan eller annan enskild verkstad sålunda skall betala till arrendatorn, och vid vars beräknande hänsyn endast skall tagas till de dagar av året, som dockan varit i bruk för dockning av fartyg, enighet ej kan uppnås, tvisten skall hänskjutas till avgörande av skiljemän i enlighet med lagen om skiljemän den 28 oktober 1887, samt

att, därest dockan skulle komma att icke vidare användas för det avsedda ändamålet, ägaren skall vara skyldig återbära det utbetalade statsanslaget jämte fyra procent årlig ränta från den dag, dockans begagnande för det avsedda ändamålet upphör.

I den till 1913 års riksdag avlätna statsverkspropositionen föreslog Eders Kungl. Maj:t riksdagen att till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg bevilja ett anslag å 725,000 kronor. Berörda framställning vann emellertid icke riksdagens bifall. I riksdagens skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 30 maj 1913 nr 7 förklarade riksdagen under punkt 36, att för bifall till en dylik framställning torde oundgängligen erfordras, *dels* att mera ingående kännedom erhöles om, i vilken omfattning numera, efter det en med den föreslagna till storleken likartad docka i Malmö under år 1912 kommit till stånd, be-

hov av ytterligare en sådan förefunnes, dels ock att tillräckliga garantier erbjödes för företagets utförande och vidmakthållande i fortsättningen samt för de allmänna intressenas behöriga tillgodoseende, varvid särskilt framhölls det betänkliga däri, att det aktiebolag, som vore avsett att företaga ifrågavarande dockanläggning, ännu icke vore bildat. Vidare syntes det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna statsbidraget enligt riksdagens förmenande vara till storleken fixerat utan att tillräckligt fasta hållpunkter för bedömandet av, huru stort bidrag, som från statens sida skäligen borde ifrågakomma, kunnat erhållas. Härutinnan framhöll riksdagen, att man icke ägde säker kännedom om staden Göteborgs ställning till frågan och således om den uppoffring för dess lösande, vartill staden kunde vara villig. Jämväl hade riksdagen av handlingarna rörande anvisande av medel från handels- och sjöfartsfonden såsom bidrag till byggande av en torrdoccka i Malmö inhämtat, hurusom det av stadsfullmäktige i Malmö från början begärda statsanslaget efter särskilda förhandlingar befunnits kunna högst avsevärt nedsättas och förmenade riksdagen, att liknande underhandlingar borde kunna åvägabringas även vid prövningen av anslagsbehovet för den nu ifrågavarande dockan. Slutligen ifrågasatte riksdagen, huruvida den för dockan beräknade bredden vore tillräcklig för att motsvara sådana krav i detta avseende, som kunde inom en överskådlig framtid uppstå.

Eders Kungl. Maj:t har nu återkommit med framställning i ämnet och därvid, på sätt ovan nämnts, föreslagit riksdagen att till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg bevilja ett anslag å 625,000 kronor.

Beträffande till en början behovet av en ny docka av den föreslagna storleken i Göteborg synes enligt riksdagens mening detta numera vara till fullo ådagalagt, vadan i detta hänseende någon berättigad anmärkning icke längre torde kunna göras.

Det har ifrågasatts, att den tillämnade dockan skulle göras fullt neutral, d. v. s. för alla lika tillgänglig. En dylik docka skulle åstadkommas antingen genom att Göteborgs stad själv byggde och dreve dockan eller såsom huvuddelägare inginge i ett för sådant ändamål bildat aktiebolag. Den i statsrådsprotokollet förekommande utredningen i denna del synes emellertid giva vid handen, att utsikt saknas att med ett statsbidrag av nu föreslagen storlek få till stånd en docka av denna art.

Vad angår typen för en ny docka håller riksdagen i likhet med Eders Kungl. Maj:t före, att en flytdocka under förhandenvarande förhållande är lämpligare än en fast docka. Väl kan mot en flytdocka invändas, att en dylik är mindre varaktig än en fast docka och att en flytdocka fordrar ett dyrbarare underhåll. Men i stället torde drift-

kostnaderna för en flytdocka bliva mindre än för en fast docka, varförutom det icke synes möjligt att under nuvarande förhållanden få tillstånd en fast docka utan att betydligt höja det från staten utgående understödet utöver vad som synes behövt för en flytdocka. Härtill kommer, att en flytdocka ur praktisk synpunkt är i flera avseenden lämpligare än en fast docka.

Beträffande förefintliga garantier för företagets utförande och vidmakthållande samt för de allmänna intressenas behöriga tillgodoseende inhämtas av statsrådsprotokollet, att numera för anskaffande av den tillämnade dockan bildats ett aktiebolag med ett inbetalt aktiekapital å 500,000 kronor samt att Göteborgs stad genom beslut den 11 december 1913 iklätt sig garanti för ett av nyssnämnda bolag upptaget obligationslån å högst 625,000 kronor ävensom åtagit sig en del andra förpliktelser. I förevarande hänseende synes alltså frågan hava kommit i ett väsentligt bättre läge än föregående år. Dock har riksdagen för att ytterligare säkerställa staten beslutat ett nytt villkor för statsbidrags åtnjutande utöver de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna, vartill riksdagen här nedan återkommer.

Vad vidare angår den föreslagna dockans storlek vill riksdagen först framhålla, att dockan enligt nu förevarande framställning skulle göras så bred, att i densamma kunde torrsättas fartyg, vilkas bredd med $2\frac{1}{2}$ meter överstege bredden på det bredaste fartyg, som kunnat intagas i en docka av nästföregående år föreslagna dimensioner. I detta hänseende torde numera intet vara att erinra. Uteslutet är emellertid icke, att dockan i framtiden kan komma att behöva användas för fartyg, vilkas dockningsvikt överstiger dockans bärkraft, men då den föreslagna bredden under nu sannolika förhållanden synes bliva tillräcklig, kan bärkraften väsentligt ökas genom att dockan, som nu är avsedd att bestå av tre sektioner, utvidgas med ytterligare en sektion, en åtgärd, som synes kunna vidtagas utan alltför stora kostnader.

Med hänsyn till vad sålunda anförts samt till det direkta gagn, som staten, särskilt i händelse av krig, synes kunna komma att få av den tillämnade dockan, finner riksdagen numera goda skäl föreligga för att statsbidrag lämnas till byggandet av en flytdocka i Göteborg av nu föreslagna dimensioner.

Vidkommande åter storleken av detta bidrag kan riksdagen icke finna, att detsamma bör utgå med så högt belopp som Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Till byggande av en docka i Malmö har från handels- och sjöfartsfonden utgått ett bidrag å 300,000 kronor, under det att Malmö stad bidragit med över 1,100,000 kronor. I nu förevarande fall begäres

statsbidrag med 625,000 kronor, medan Göteborgs stads egentliga bidrag inskränker sig till den åtagna garantien för ett obligationslån å 625,000 kronor, för vilket lån dockan skulle pantsättas, samt verkställande av muddring för en beräknad kostnad av 40,000 kronor jämte underhåll av det erforderliga djupet i Göta älv å dockans förlägningsplats. Vid sådant förhållande har ett statsanslag å 500,000 kronor syntes riksdagen, även med skyldig hänsyn därtill, att den praktiska nyttan för staten av den nu föreslagna dockan sannolikt blir större än av Malmödockan, uppfylla de anspråk, som rimligen kunna ställas å staten. I det såsom erforderligt beräknade kapitalet, 1,750,000 kronor, skulle genom sänkning av statsbidraget till 500,000 kronor uppkomma en brist å 125,000 kronor. Därest berörda brist — trots de i jämförelse med vid tiden för den verkställda kostnadsberäkningen nu rådande billigare priserna å till dockan nödigt material — skulle behöva fyllas, exempelvis genom ökning av dockaktiebolagets aktiekapital, så borde Göteborgs stad kunna påräknas vara villig att träda emellan.

Vad slutligen angår villkoren för understödets åtnjutande har riksdagen beslutat en förändring i bestämmelsen om skyldighet för ägaren av dockan att, därest denna skulle komma att icke vidare användas för det avsedda ändamålet, återbära det utbetalade statsanslaget jämte ränta. Berörda bestämmelse skulle, såsom av utredningen i ämnet torde framgå, vara avsedd att tolkas så, att återbäringsskyldighet icke skulle inträda på grund därav, att dockan, oaktat den på ett omsorgsfullt sätt underhållits, som följd av tidens förstörande inverkan blivit obrukbar för sitt ändamål. Då riksdagen ansett, att bestämmelsen, om den erhöle den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen, lätt skulle kunna giva anledning till tvist, har det syntes riksdagen ändamålsenligt och rättvist, att ifrågavarande bestämmelse på det sätt fullständigades, att storleken av det belopp, som borde återbäras, gjordes beroende av det antal år, dockan använts för sitt ändamål. För att det skall ligga i ägarens intresse att väl underhålla dockan, bör den tid, efter vilken all återbäringsskyldighet skall upphöra, icke tillmätas alltför kort. På grund härav och med hänsyn även därtill, att dockan i förslitet skick likväl har ett visst realisationsvärde, torde berörda tidrymd böra bestämmas till 60 år. Återbäringsskyldigheten skulle alltså efter 60 år från det dockan tagits i bruk helt upphöra och, därest den stadgade förutsättningen för återbäringsskyldighetens inträdande dessförinnan inträffade, omfatta så stor del av det erhållna statsbidraget, som, efter beräkning av $\frac{1}{60}$ därav för varje helt år, belöper sig å vad av de 60 åren återstår.

Såsom villkor för statsbidrags åtnjutande skulle enligt Eders Kungl.

Maj:ts förslag gälla, att Göteborgs stad *i enlighet med sitt åtagande* medgiver, att dockan förläggas i stadens hamn. Då staden jämlikt sitt ovan nämnda beslut den 11 december 1913 tillätit, att dockan finge å anvisad plats i stadens hamn utan avgift kvarligga under en tidrymd av 40 år, men riksdagen beräknat, att dockan jämväl utöver denna tid skall kunna brukas för sitt ändamål, har riksdagen beslutat en sådan ändring av berörda villkor, att staden, jämväl för det fall att dockan skulle komma att användas längre tid än 40 år, vore bunden i förevarande avseende.

Vidare har riksdagen, såsom ovan nämnts, för att ytterligare säkerställa staten, beslutat ett nytt villkor för statsbidrags åtnjutande utöver de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna. Det har nämligen synts riksdagen önskvärt, att staten erhöles en fast garanti för att, därest det nu bildade dockaktiebolaget skulle komma att av en eller annan orsak upplösas, de till statens förmån föreskrivna villkoren komme att uppfyllas. Redan förut har antytts, hurusom Göteborgs stad, i jämförelse med de uppoffringar Malmö stad i ett liknande fall underkastat sig, icke åtagit sig särdeles betungande förpliktelser. Trots möjligheten av att, då nu riksdagen anvisar statsbidrag till lägre belopp än av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, Göteborgs stad skulle träda emellan, har det, med hänsyn till det intresse av dockans tillkomst, som staden måste äga, icke synts riksdagen annat än rimligt, att staden iklädde sig den av riksdagen nu åsyftade garantien. En bestämmelse i enlighet härmed torde alltså böra inflyta bland villkoren för statsbidragets åtnjutande.

Beträffande de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna betalningsterminerna har riksdagen icke haft något att erinra, och har riksdagen i likhet med Eders Kungl. Maj:t ansett lämpligt, att å extra stat för år 1915 för ändamålet anvisades ett belopp av 200,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning,

dels till understöd för byggandet av en flytdocka i Göteborg beviljat ett anslag å 500,000 kronor att disponeras enligt de av departementschefen i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 maj 1914 angivna grunder och på följande villkor, nämligen:

att Göteborgs stad i enlighet med sitt åtagande, dock utan inskränkning till angiven tid av 40 år, medgiver, att dockan förläggas i stadens hamn, ävensom att staden, jämväl enligt åtagande, verkställer och underhåller för ändamålet erforderlig muddring i Göta älv samt under förutsättning av Kungl. Maj:ts tillstånd, ikläder sig garanti till kapital och ränta för av ett för dockans anskaffande bildat dockaktiebolag utgivna obligationer till ett sammanlagt belopp av minst 625,000 kronor;

att dockan uthyres till Göteborgs Nya verkstads aktiebolag på villkor, som i allt huvudsakligt överensstämna med det handlingarna i ärendet bilagda förslag till avtal;

att ägaren respektive arrendatorn av dockan visar sig äga obehindrad och fri spårförbindelse till dockans förläggningsplats;

att dockan bygges vid varv i Sverige;

att dockan icke erhåller mindre dimensioner än att fartyg med en dockningsvikt av 10,000 tons, en längd av 165 meter, en bredd av 23.5 meter och ett djupgående av 7.5 meter kunna däri intagas;

att ritningarna till dockan med dess pumpsystem ävensom arbetets utförande skola vara underkastade den granskning och kontroll, som Kungl. Maj:t bestämmer;

att plåtarbetet för dockan skall vara påbörjat den 1 oktober 1915;

att avgifterna för dockans begagnande skola utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa;

att kronans fartyg skola äga företrädesrätt till dockans begagnande framför enskildas fartyg, även i det fall att dessa blivit tidigare anmälda, dock att kronans fartyg icke skall hava sådan rätt framför anmäld haverist eller annat enskilt fartyg, som är i trängande behov av att intagas i docka, därest ej kronans fartyg ävenledes är haverist;

att för kronans fartyg avgiftsfrihet varje år skall äga rum intill ett belopp, motsvarande tre procent av det beviljade statsanslaget;

att kronan beträffande dess fartyg, vilka äro av för stora dimensioner för att kunna intagas i annan i Göteborg befintlig docka, skall äga rätt att själv eller genom annan verkstad, som vederbörande myndighet bestämmer, utföra reparationsarbeten i dockan, därvid kronan eller den verkstad, som utför arbetet, är skyldig att kontant ersätta arrendatorns av dockan kostnader för dockans arrendering inklusive assurans, underhåll och avlöning till fasta dockpersonalen under den tid, dockan för dylik genom kronan eller annan enskild verkstad utförd reparation är upptagen, efter avdrag av den enligt fastställd taxa utgående avgiften för dockan under samma tid, vilken avgift skall avgå å det belopp, för vilket kronan äger rätt att disponera dockan;

att, om vid bestämmandet av storleken av det ersättningsbelopp, kronan eller annan enskild verkstad sålunda skall betala till arrendatorn, och vid vars beräkning hänsyn endast skall tagas till de dagar av året, som dockan varit i bruk för dockning av fartyg, enighet ej kan uppnås, tvisten skall hänskjutas till avgörande av skiljemän i enlighet med lagen om skiljemän den 28 oktober 1887;

att, därest dockan skulle komma att förr än 60 år efter det den-

samma tagits i bruk icke vidare användas för sitt ändamål, ägaren skall vara skyldig att av det utbetalade statsanslaget återbära så stor del, som efter beräkning av $\frac{1}{100}$ därav för varje helt år belöper sig å vad av de nämnda sextio åren återstår, jämte 4 procent ränta från den dag, dockans begagnande för det avsedda ändamålet upphör; samt

att Göteborgs stad förbinder sig att, för den händelse det nu bildade dockaktiebolaget skulle upplösas, svara för uppfyllandet av de till statens förmån föreskrivna villkoren för understödets åtnjutande;

dels ock till beredande av sådant understöd under år 1915 på extra stat för samma år anvisat ett belopp av 200,000 kronor.

14:o) I punkt 13 under sjunde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan å proposition i ämnet för anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. bland de extra anslagen under sjunde huvudtiteln för år 1915 beräkna ett belopp av 170,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 29 maj 1914 avlåten proposition (nr 122) med åberopande av ett vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden föreslagit riksdagen att för anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med de av departementschefen i nämnda protokoll angivna grunder å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1915 bevilja ett anslag å kronor 171,400, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav redan under år 1914 förskottsvis av tillgängliga medel anvisa kronor 3,275, samt att besluta att från och med år 1915 det i riksstaten under sjunde huvudtiteln upptagna ordinarie anslaget å 11,500 kronor till befrämjande av handel och sjöfart skall ur riksstaten utgå.

Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse anmäler, har riksdagen för anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med de av Eders Kungl. Maj:t angivna grunder å extra stat för år 1915 beviljat ett anslag å kronor 171,400 med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav redan under år 1914 förskottsvis av tillgängliga medel anvisa kronor 3,275, samt beslutat, att, från och med år 1915 det i riksstaten under sjunde huvudtiteln upptagna ordinarie anslaget å 11,500 kronor till befrämjande av handel och sjöfart skall ur riksstaten utgå.

15:o) I punkt 14 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan å den proposition i ämnet, som kunde bliva förelagd riksdagen,

såsom bidrag från Sveriges sida till viss internationell patrulleringstjänst i Norra Atlanten bland de extra anslagen under sjunde huvudtiteln för år 1915 beräkna ett belopp av 28,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 juli 1914 avlåten proposition (nr 251) under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att såsom bidrag från Sverige till uppehållande av internationell patrulleringstjänst i Norra Atlanten m. m. under åren 1914 och 1915 å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1915 bevilja ett förslagsanslag å högst 27,375 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav under år 1914 använda högst 12,775 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har riksdagen såsom bidrag från Sverige till uppehållande av internationell patrulleringstjänst i Norra Atlanten m. m. under åren 1914 och 1915 å extra stat för år 1915 beviljat ett förslagsanslag å högst 27,375 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav under år 1914 använda högst 12,775 kronor.

Kronans publika hus.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 15 föreslagit riksdagen att höja det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer nu 300,000 kronor med 70,000 kronor till 370,000 kronor.

Då den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningen av ifrågavarande anslag synes vara av behovet påkallad, har riksdagen icke velat motsätta sig densamma.

Av vad departementschefen anfört till statsrådsprotokollet, har riksdagen inhämtat, dels att Eders Kungl. Maj:t icke ämnar, såsom avsikten vid nästlidna riksdag varit, under innevarande riksdag äska särskilt anslag till anordnande av värmeledning i åtskilliga länsresidens, dels ock att för anordnande av värmeledning i länsresidenset i Umeå, varest behovet därav varit särdeles trängande, medel anvisats från anslaget till byggnader och reparationer för år 1914. Då nu detta anslag vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag kommer att från och med år 1915 utgå med betydligt förhöjt belopp, har riksdagen velat ifrågasätta, huruvida icke även kostnaderna för övriga erforderliga värmeledningsanordningar i länsresidensen skulle, åtminstone delvis, kunna

bestridas av berörda anslag. Under uttalande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt det ordinarie reservationsanslaget till byggnader och reparationer nu 300,000 kronor med 70,000 kronor till 370,000 kronor.

Övriga ordinarie anslag.

17:o) Beträffande de ordinarie anslag å denna huvudtitel, vilka icke blivt här ovan särskilt omförmälda, har Eders Kungl. Maj:t icke ifrågasatt annan ändring, än att Eders Kungl. Maj:t för utjämning av huvudtitelns slutsumma föreslagit riksdagen att höja det å sjunde huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget för bestridande av tryckningskostnader nu 133,040 kronor, med 5 kronor till 133,045 kronor.

Riksdagen får anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under sjunde huvudtiteln, som här ovan icke blivt särskilt omförmälda, i riksstaten för år 1915 fastställts till samma belopp som i innevarande års riksstat; dock att förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader för jämnande av huvudtitelns slutsumma ökats från 133,040 kronor med 30 kronor till 133,070 kronor.

Stockholm den 26 augusti 1914.

Med undersätlig vörndnad.

**Tabell över anslagen under riksstatens sjunde huvudtitel.
Finansdepartementet.**

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Departementet.									
1	Departementschefen					17,000	—		
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli					58,000	—		
3	Provisorisk lönerreglering för departementet, <i>förslagsanslag</i>							7,865	—
4	Extra föredragande i departementet							7,000	—
5	Extra kanslisekreterare i departementet							5,250	—
6	Biträde inom departementet vid beredning av ärenden rörande bankväsendet m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst					4,300	—		
	Säger för departementet					79,300	—	20,115	—
B. De centrala ämbetsverken.									
Kammarkollegium:									
1	Kammarkollegium	128,000	—						
2	Anställande av en extra advokatfiskal hos kammarkollegium			6,000	—				
3	Ordnande av vissa kammarkollegii aktuariekontor tillhörande handlingar			1,500	—	128,000	—	7,500	—
Statskontoret:									
4	Statskontoret					173,500	—		
5	Anställande av en extra revisor å statskontorets riksbokslutsbyrå							3,200	—
Mynt- och justeringsverket:									
6	Bestridande av de med mynt- och justeringsverkets drift förenade kostnader, <i>reservationsanslag</i> , att av inkomst av myntning och justering direkt utgå					915,000	—		
Kommerskollegium:									
7	Kommerskollegium	144,165	—						
8	Provisorisk lönerreglering för kommerskollegium, <i>förslagsanslag</i>			12,440	—				

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
9									
			10,532	—					
10			5,825	—					
11			10,050	—					
12			3,000	—					
13			12,000	—					
14			1,175	—	144,165	—	55,022	—	
	Kammarrätten:								
15					258,300	—			
16							15,800	—	
	Statistiska centralbyrån:								
17	76,900	—							
18	22,790	—							
19			21,200	—					
20			10,370	—					
21			9,900	—					
22	2,000	—			101,690	—	41,470	—	
	Överintendentsämbetet:								
23	50,600	—							
24			6,695	—					
25			10,000	—	50,600	—	16,695	—	
	Patent- och registreringsverket:								
26					540,600	—			
27							4,000	—	
	Bankinspektionen:								
28					58,000	—			
	Säger för de centrala ämbetsverken					2,369,855	—	143,687	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
C. Bergsbruket.									
1	Bergsstaten					33,000	—		
2	Provisorisk löne reglering för bergmästarna, förslagsanslag							11,250	—
Befrämjande i allmänhet av bergsbruket:									
3 a	Bestämt anslag	2,700	—						
3 b	Reservationsanslag	6,000	—			8,700	—		
4	Bergsskolorna i Filipstad och Falun							25,100	—
Säger för bergsbruket						41,700	—	36,350	—
D. Handel och sjöfart.									
1	Bidrag till underhållande av handelshögskolan i Stockholm							30,000	—
Handelsundervisningsanstalter:									
2	Handelsgymnasier, förslagsanslag, högst	107,500	—						
3	Handelsundervisningsinspektionen, förslagsanslag, högst	1,500	—			109,000	—		
4	Understöd till Hälsingborgs handelsgymnasium							10,000	—
5	Exportstipendier, reservationsanslag							20,000	—
6	Handelsstudiestipendier, reservationsanslag							20,000	—
7	Bidrag till Sveriges allmänna exportförenings verksamhet under år 1914							16,800	—
8	Bidrag till en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, förslagsanslag							650	—
9	Ersättning åt sjömanshusen							40,000	—
10	Arvoden till två dispaschörsassistenter							4,000	—
11	Anordnande av stormvarningar vid rikets kuster							28,640	—
12	Bidrag till byggandet av en flytdocka i Göteborg							200,000	—
13	Anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m.							171,400	—
14	Bidrag till internationell patrulleringstjänst i Norra Atlanten m. m. under åren 1914 och 1915, förslagsanslag, högst							27,375	—
Subventioner:									
15	Understöd åt aktiebolaget svenska Amerika-Mexikolinjen för uppehållande av regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och Nordamerika			150,000	—				
16	Understöd till rederiaktiebolaget Nordstjärnan för uppehållande under åren 1911—1915 av regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige samt La Plataländerna och Brasilien			80,000	—				
17	Understöd till aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet för fortsatt uppehållande av regelbunden ångfartygsförbindelse								

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
18	mellan Sverige och Ostasien, <i>förslagsanslag</i> , högst			210,000	—				
	Understöd till rederiaktiebolaget Transatlantic för uppehållande av regelbunden ångfartygsförbindelse mellan Sverige och Australien			100,000	—			540,000	—
	Säger för handel och sjöfart					109,000	—	1,108,865	—
E. Industri, hantverk och slöjd.									
1	Befrämjande i allmänhet av slöjderna, <i>reservationsanslag</i>					121,500	—		
2	Bidrag till upprätthållande av vävskolan i Borås							7,100	—
3	Personlig löneförbättring åt föreståndaren och förste läraren vid vävskolan i Borås A. Krebs samt biträdande lärarinnan därstädes Hilma Stenwall							1,050	—
4	Understöd till Sveriges hantverksorganisation							4,000	—
5	Understöd åt föreningen för svensk hemslöjd							15,000	—
	Säger för industri, hantverk och slöjd					121,500	—	27,150	—
F. Skatteomkostnader.									
1	Tullverket, <i>förslagsanslag</i>					6,797,650	—		
2	Förstärkning av arbetskrafterna hos generaltullstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> , högst							16,000	—
3	Förstärkning av arbetskrafterna vid tullverkets lokalförvaltning, <i>förslagsanslag</i> , högst							198,530	—
4	Kontrollstyrelsen					34,200	—		
5	Kontroll å tillverkningsavgifter, <i>förslagsanslag</i>					900,000	—		
6	Stämpelomkostnader, <i>förslagsanslag</i>					420,000	—		
7	Kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, <i>förslagsanslag</i>					720,000	—		
8	Observations- och uppbördsprocenter m. m., <i>förslagsanslag</i>					10,000	—		
	Säger för skatteomkostnader					8,881,850	—	214,530	—
G. Kronans publika hus.									
1	Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm, <i>förslagsanslag</i>					50,000	—		
2	Byggnader och reparationer, <i>reservationsanslag</i>					370,000	—		
3	Reparation av Ridderholmskyrkan							150,000	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
4	Införande av värmeledning m. m. i stora tull- och packhuset vid Skeppsbron samt f. d. accishuset vid Österlånggatan i Stockholm							50,610	—
5	Utvidgande och förbättrande av Värmlands läns lantmäterikontors lokaler ävensom inredande av arkivlokaler för länsstyrelsen i samma län m. m.							35,500	—
Säger för kronans publika hus						420,000	—	236,110	—
H. De kungl. teatrarna.									
1	Kungl. operan					60,000	—		
2	Brandförsäkring av operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad							40,175	—
3	Brandförsäkring av staten tillhörig, i operabyggnaden förvarad lösegenom							3,668	—
4	Brandförsäkring av staten tillhörig, i dramatiska teaterns byggnad förvarad lösegenom							1,735	—
Säger för de kungl. teatrarna						60,000	—	45,578	—
I. Diverse.									
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>					55,000	—		
2	Ersättning till städerna för mistad tolag, <i>förslagsanslag</i>					3,000,000	—		
Städers friheter, <i>förslagsanslag</i> :									
3 a	Direkt anvisning	44,670	—						
3 b	Friheter	30	—			44,700	—		
4	Restitutioner, <i>förslagsanslag</i>					300,000	—		
5	Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting							1,550,000	—
6	Ersättning till vissa städer och köpingar för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel					5,606,928	—		
7	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel					3,100,000	—		
8	Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter, <i>förslagsanslag</i>					100,000	—		
9	Bestridande av kostnad för Sveriges officiella deltagande i en internationell utställning i San Francisco år 1915 m. m.							300,000	—
10	Ersättning för av statskontoret gjorda förskott							626,112	—
11	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>					50,000	—		
12	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>					100,000	—		
13	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>					133,070	—		
14	Extra lönetillägg för år 1914, <i>förslagsanslag</i>							3,500	—
15	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>					32,000	—		
Säger för diverse						12,521,698	—	2,479,612	—
Summa						24,604,908	—	4,311,997	—